

Birleşmeniz Rekabet Kurumu tarafından nihai incelemeye alındığında ne beklemelisiniz?

Şubat 2023

Rekabet Kurumu nihai incelemeye aldığı bir birleşme işlemini ortalama 228 gün, yani birleşme bildiriminin yapıldığı günden itibaren yaklaşık sekiz ayda tamamlamaktadır. Rekabet Kurumu, 25 yıllık tarihi boyunca sadece beş birleşmeyi yasaklamış olmasına rağmen, nihai inceleme süreçleri sonucunda davranışsal (11 dosya) ve yapısal tedbirler (15 dosya) getirerek rekabetçi endişeleri giderme yolunu seçmiştir. 2022 yılında Rekabet Kurumu üç işlemi nihai incelemeye almıştır.

Birleşmeniz Rekabet Kurumu tarafından nihai incelemeye alındığında ne beklemelisiniz?

Ali Ilicak

[ICR Economic Research](#)

Makalenin İngilizcesi ilk olarak [Kluwer Competition Blog'da](#) yayımlanmıştır.

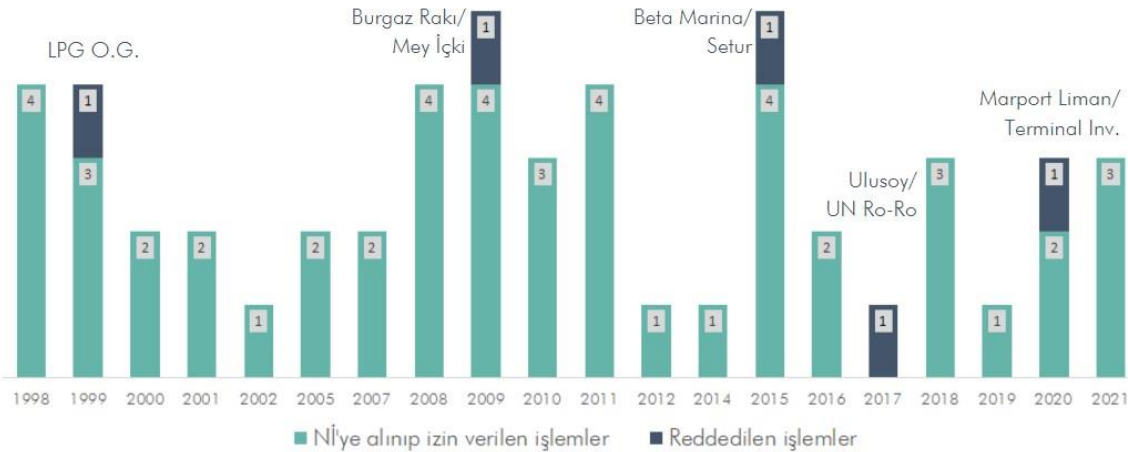
Rekabet Kurumu nihai incelemeye aldığı bir birleşme/devralma işlemini ortalama 228 gün, yani birleşme bildirimini yapıldığı günden itibaren yaklaşık sekiz ayda tamamlamaktadır. Rekabet Kurumu, 25 yıllık tarihi boyunca sadece beş birleşmeyi yasaklamış olmasına rağmen, nihai inceleme süreçleri sonucunda davranışsal (11 dosya) ve yapısal tedbirler (15 dosya) getirerek rekabetçi endişeleri giderme yolunu seçmiştir. Rekabet Kurumu, 1997-2022 yılları arasında nihai incelemeye alınan 53 birleşmeden dördünde birleşme simülasyonları, dördünde karmaşık coğrafi pazar tanımlamaları ve altısında nicel hakimiyet analizleri yapmış ve kararlarını bu analizlere dayandırmıştır. 2022 yılında Rekabet Kurumu üç işlemi nihai incelemeye almıştır.

1. Nihai inceleme nedir? Rekabet Kurumu'nun müdahale olasılığı

Rekabet Kurumu'na bildirilen birleşme, devralma ve ortak girişimler ("birleşmeler"), rekabetçi endişeler yaratıyorsa nihai incelemeye alınır. İşleme izin verilip verilmeyeceğine ilişkin karar, bu derinlemesine inceleme aşamasının sonunda verilir. Bu aşamada inceleme, Rekabet Kurumu'nun veri ve kanıt elde etmek için geniş yetkilerini kullanabileceği tam teşekküllü bir soruşturmaya dönüşür.

25 yıl içinde 53 birleşme nihai incelemeye alınmış ve beş işlem için gerekli izin alınamamıştır. İzin verilmeyen bu birleşme kararları, [LPG piyasasında bir ortak girişim](#) (1999), [Burgaz Raki'nin Mey Alkollü İçecekler tarafından satın alınması](#) (2009), [Beta Marina'nın Setur tarafından satın alınması](#) (2015), [Ulusoy Ro-Ro'nun Un Ro-Ro tarafından satın alınması](#) (2017) ve son olarak [Marport'un Terminal Inv. tarafından satın alınması](#) (2020).

Şekil 1: Rekabet Kurumu nihai incelemelerinin kısa tarihi

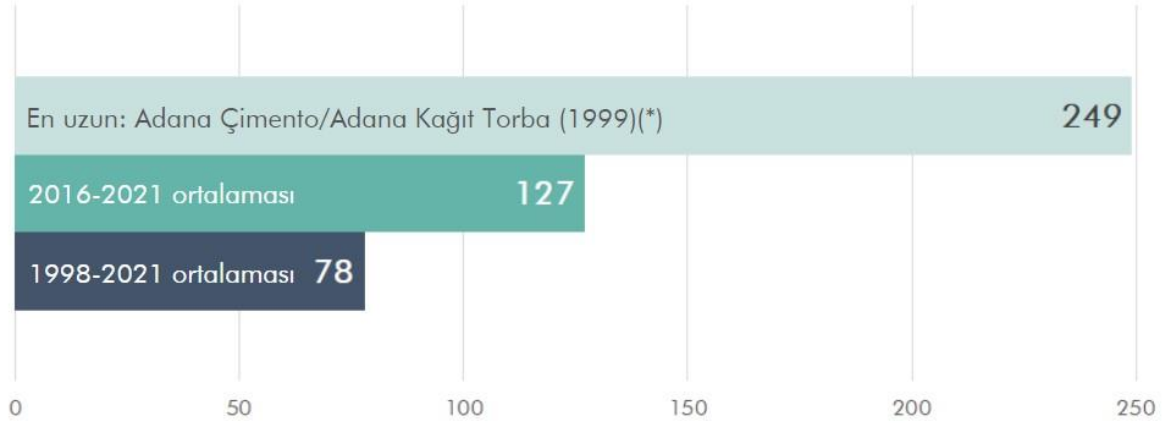

Bir birleşme ve devralma işleminin nihai incelemeye alınması nadir bir uygulamadır. 2014-2023 yılları arasında toplam 1965 birleşme başvurusu değerlendirilmiş olmasına rağmen, sadece 23 tanesi nihai incelemeye alınmıştır. Yüzde olarak, bir birleşmenin nihai incelemeye alınma olasılığının %1 olduğunu söyleyebiliriz.

2. Rekabet Kurumu incelemesinin süresi- ön inceleme ve nihai inceleme

İzne tabi birleşme işlemlerine, bildirim tarihinden itibaren 15 gün içinde ya onay verilmeli ya da nihai incelemeye alınmalıdır. 2010/4 sayılı Tebliğ'in 11(1) maddesi uyarınca, bu 15 günlük sürenin başlaması için Rekabet Kurumu, bildirim formundaki "eksik" bilgilerin tamamlanmasını şart koşmaktadır. Bu nedenle, ilk bildirimden işlemin nihai incelemeye alınması kararına kadar geçen gerçek süre 15 günden çok daha uzundur. Nihai incelemeye alınan bir bildirim için ön inceleme aşaması ortalama 78 gün sürmüştür. Son beş yılda bu süre ortalama 127 güne çıkmıştır.

Şekil 2: Nihai incelemelerin ön inceleme süresi (gün)

Bir işlem nihai incelemeye alındığında, işlem tarafları için uzun bir bekleme dönemi başlar. Nihai inceleme aşamasının 25 yıldaki ortalama süresi 152 gündür. İlk bildirim tarihinden itibaren hesaplırsak, nihai incelemeye alınan bir işlem ortalama 228 günde sonuçlanmıştır.

Şekil 3: Nihai incelemelerin ortalama süresi

3. Yapısal ve davranışsal tedbirler

Rekabet Kurumu'nun rekabetçi endişelerini gidermek ve bildirilen birleşmeye izin vermesini sağlamak için, işlemin tarafları çeşitli taahhütlerde bulunabilirler. Rekabet Kurumu'nun [birleşme başvurularında kabul edilebilecek taahhütlerin](#) nasıl olması ve süreçlerin nasıl işleyeceğine dair kapsamlı bir kılavuzu bulunmaktadır. Kurul'un verilen taahhütleri kabul etmesi halinde, taahhütler taraflar için bağlayıcı hale gelir ve işlem onaylanır. Bu taahhütler, inceleme sürecinde Rekabet Kurumu tarafından ortaya konan rekabetçi endişeleri gidermek için yapısal ve davranışsal çözümler şeklinde olabilir.

Prensip olarak, Rekabet Kurumu yapısal çözümleri davranışsal çözümlere tercih etmektedir.¹ Ancak, az sayıda işlemde tarafların yapısal çözüm önerileri sunması mümkün olmuş veya olabilmıştır. Bununla birlikte, özellikle taraflar önerilen eylemin ekonomik etkisini gösterebiliyorlarsa, davranışsal taahhütler kabul edilebilir olarak görülebilir.²

Ticari bilgilerin düzenli olarak Rekabet Kurumu'na bildirilmesi, devralınan şirketin eski müşterilerine rekabetçi fiyatlarla tedarik garanti edilmesi, alt pazardaki rakiplere hizmet sağlama garantisi, bir rekabet uyum programının hayata geçirilmesi, enflasyon oranının üzerinde fiyat artışı yapılmaması, distribütör sözleşmelerinden rekabet yasağı ve bölgesel münhasırlık hükümlerinin kaldırılması, farklı seviyelerdeki şirketler arasında müşteri bilgilerinin paylaşımının sınırlandırılması gibi çok çeşitli eylemlerin Rekabet Kurumu tarafından davranışsal çözüm olarak kabul edildiğini gözlemliyoruz.

¹ Birleşme/Devralma İşlemlerinde Rekabet Kurumunca Kabul Edilebilir Çözümlere İlişkin Kılavuz, Paragraf 10, 19 ve 73.

² Age., paragraf 12.

Şekil 4: Yapısal çözümlerle izin verilen nihai incelemeler

Sektör	İşlem Tarafları	
FMCG	Gıdasa/ Marmara Gıda	2008
Basılı medya	Vatan Gazetesi/ Doğan Medya	2008
Çimento	Lafarge/ OYAK Aslan Çimento	2009
FMCG	Turyağ/ Besler Gıda-Ebubekir Çallı	2010
Alkollü içecekler	Mey İçki/ Diageo plc	2011
Sinema salonları	AFM/Mars Sinema	2011
Ekmek mayası	Dosu Maya/ Lesaffre	2014
Süpermarket	Tesco/ Migros	2017
Tarım kimyasalları	Monsanto/Bayer	2018
Lens & gözlük	Luxxotica/ Essilor	2018
Soğutma kompresörleri	Whirlpool kompresör/ Nidec Corp	2019

Şekil 5: Davranışsal çözümlerle izin verilen nihai incelemeler

Sektör	İşlem tarafları	
Çelik boru	Borusan/ Mannesman JV	1998
Basılı medya	Vatan Gazetesi/ Doğan Medya	2008
Yer hizmetleri	THY/ Havaş TGS JV	2009
FMCG	Turyağ/ Besler Gıda	2010
Alkollü içkiler	Mey İçki/ Diageo plc	2011
Sinema salonları	AFM/ Mars Sinema	2011
Ekmek mayası	Dosu Maya/ Lesaffre	2014
Çelik kord	Çelikord/ NV Bekaert SA	2015
Süpermarket	Migros/ Anadolu Endüstri H.	2015
Süpermarket	Tesco/ Migros	2017
Tarım kimyasalları	Monsanto/ Bayer	2018
Liman	Mardaş Port/ Arkas	2018
Lens & gözlük	Luxxotica/ Essilor	2018
Soğutma kompresörleri	Whirlpool compressor/ Nidec Corp	2019
Lens & gözlük	Grandvision/ EssilorLuxottica	2021

4. Birleşme incelemelerinde Kantitatif Ekonomik Analiz

Birleşme başvurularında niceliksel analizler ilk olarak 2009 yılında ilgili coğrafi pazarı belirlemek için SSNIP testini kullanılmasıyla kararlara yansımıştır ([Lafarge Aslan Çimento/OYAK](#)). Birleşme simülasyonları ise 2011'de piyasa oyuncularının işlem sonrası olası fiyatlarını ve bu fiyatlardan satabilecekleri miktarları tahmin etmek için kullanıldı ([AFM/Mars](#)). Ancak, Rekabet Kurumu ve taraflarca yapılan nicel ekonomik analizlerin gerekçeli karara yansıtılmadığı durumlar da olmuştur (örneğin, [Dosu Maya/Lesaffre-2014](#)).

İlgili pazarların tanımlanması, birleşen tarafların incelemeler sırasında karşılaştıkları kritik zorluklardan biridir. İlgili pazarın geniş tanımlanması, birleşme sonucunda ortaya çıkacak firmanın pazar gücünü azaltacak ve Rekabet Kurumu'nun rekabetçi endişelerinin azalmasına yol açacaktır. Rekabet Kurumu, nihai incelemeler sırasında

dört dosyada nicel teknikler kullanarak karmaşık coğrafi pazar tanımlamaları yapmıştır. İlginç bir şekilde, ilgili ürün pazarı analizine ilişkin nicel bir çalışma henüz bir nihai incelemede yapılmamıştır.

Şekil 6: Rekabet Kurumu'nun nihai incelemelerde yaptığı karmaşık ekonomik analizler

Sonuç: Birleşme avukatının kontrol listesine zorunlu eklemeler

Nihai incelemeler, toplam bildirimlerin sadece %1'ini oluşturduğundan, Rekabet Kurumu bu incelemeler üzerinde dikkatle durmaktadır. Nihai inceleme sonucu da beklenmedik ve bazen başvuru sahipleri için tatsız olabilmektedir. Toplam 53 işlemde 17'si ancak taahhütler sayesinde onay alabilirken 5'i reddedilmiştir. Dolayısıyla "zor" bir işlemin Rekabet Kurumu tarafından koşulsuz kabul edilme oranı yüzde 58 olarak gerçekleşmiştir. Bu nedenle, birleşme ve devralma avukatı süreç sırasında ortaya çıkacak zorlukların üstesinden gelmek için özenle hazırlanmalıdır.

Nihai inceleme birleşen taraflar için uzun süren stresli bir süreçtir. Birleşme avukatı, hissedarlar, distribütörler, tedarikçiler ve diğer paydaşların sürekli baskısı altında süreci takip etmek zorundadır. Ancak, rekabet otoritesi ile birleşen taraflar arasındaki mücadele, çoğunlukla titiz niceliksel analizlere dayanan ekonomik gerekçelendirmeler üzerinedir. İnceleme sürecini kısaltmak için, taraflar taahhüt paketlerini zor bir işlemin bildiriminden önce hazır hale getirmelidir. Bu taahhütlerin pazardaki rekabet üzerindeki etkisinin sayısal olarak gösterilmesi, kabul edilme şanslarını artıracaktır.

Rekabet Kurumu, ekonomik temellere dayanması veya rakiplerden ziyade rekabeti koruması gibi genel kriterleri karşılaması halinde yapısal taahhütleri memnuniyetle karşılayacaktır. Davranışsal taahhütler de aynı kriterlere tabi olmakla birlikte, izlenmelerinin zorluğu nedeniyle ikinci sırada yer almaktadır.

Rekabet Kurumu ekonomistlerinin genellikle sayısal analizlerle desteklenen argümanlarına bir ekonomistin yardımıyla cevap vermek de faydalı olacaktır.

ABOUT US

ICR Economic Research offers its expertise in economic theory, quantitative techniques, and the usage of competition economics in Turkish jurisdiction to complement legal teams' competition law cases. We help lawyers when it comes to competition economics.

CONTACT THE AUTHOR

Ali Ilıcak

ali.ilicak@icreconomics.com

